

Tóth Béla:
DEBRECENBEN MINDENKI DOKTOR

Csokonai Vitéz Mihály, a híres költő és Budai Ézsaiás, a nagy tudós között egyszer, barátságos beszélgetésben, az a kérdés is szóba került, vajon micsoda mesterember van Debrecenben legtöbb?

– Alkalmasint csizmadia, tímár vagy csapó – vélekedett a professzor.

Csokonai elmosolyodott:

– Hát én tudom, hogy Debrecenben legtöbb a doktor.

– Ugyan ne szóljon, édes öcsém-uram! – mondotta a tudós professzor. – Hova gondol? Hiszen egész Debrecenben nincsen több hat orvosdoktornál, meg tizenöt kirurgusnál?

– Márpedig én csak azt vallom, hogy Debrecenben legtöbb a doktor, és ha a nagytiszteletű úr nem átallja, hát fogadjunk tíz font jó verpeléti dohányba, hogy nekem van igazam.

Budai Ézsaiás nevetve tartott oda a tenyerét:

– Hát fogadjunk, öcsém-uram, már csak azért is, mert egy kis jó dohány mindig elkel a magamfajta szegény embernek.

– Holnap délben bebizonyítom a nagytiszteletű professzor úrnak, hogy nekem van igazam – mondotta Csokonai és elbúcsúzott a jeles tudóstól.

Másnap reggel jó Vitéz Mihály bekötötte az orcáját fehér kendővel, mint akinek a foga fáj, és elindult a piac felé. Alig tette ki a lábát a házból, szemközt megy vele nemes Bisothka uram, a gubásmester, és az az első szava, hogy:

– A foga fáj a ténsúrnak? Meleg hamut rá, nem segít egyéb.

Csokonai szépen megköszönte a jó tanácsot, és Bisothka uram nevével együtt beleírta a könyvecskéjébe.

Alig megy tizenöt lépést, találkozik egy öreg diákkal, aki már messziről kiáltja:

– Hideget rá, Miska, hideget! Tapasztalásból tudom, mert nekem is sok bajom volt a fogammal.

Vitéz Mihály ezt is szépen megköszönte, és ugyancsak beleírta a könyvecskéjébe. Míg kiért a piacra, legalább is húsz minden rendű jó embere akadt, aki kérés nélkül is legott ajánlott valamit a fogfájás ellen. De a piacon kezdődött csak igazán az ajánlgatás. A sok jó kofaasszony körülvette Csokonai Vitéz Mihályt, és szapora nyelvök forgott, mint a kerepelő:

– Zsálya használ arrúl, nemzetes uram!

– De már csak jobb a kőrisbogár!

– Székfűolaj kell arra, Vitéz uram!

– De bizony fodormenta olaj!

– Majoránna olaj!

– Hallgasson kendtek, Sári néni! A fogfájásnak csak egy orvossága van: fekete kutya szőre, égett borba főve!

– No, én meg azt mondom, hogy a gőzölés használ!

Így és még százféleképpen beszéltek a jó kofaasszonyok; és Csokonai mindent feljegyzett, a tanácsadók nevével egyben.

Mikor aztán a főbíró, a fiskus, a nótárius, meg még vagy ötven úri ember is elmondta, miképp szabadulhat meg az ember a fogfájástól, szembe megy a költővel nagytiszteletű Budai Ézsaiás professzor uram, és ráteszi a kezét Vitéz Mihály vállára:

– A foga bomlik öcsém uramnak? Nohát én csak annyit mondok, hogy az ellen csak egy jó orvosság van: a borbély hideg vasa.

Csokonai ezt is följegyezte, aztán átadta a könyvecskét az érdeemes tudósnak:

– Nagytiszteletű urammal együtt éppen százhetvenkilenc doktorom akadt ma reggel, és ha akarnám, lenne még ezer is. Mert Debrecenben mindenki doktor. Kérem hát azt a tíz font jó verpelétit.

Azzal leoldozta képéről a kendőt.

– Nagy lurkó vagy, öcsém, de igazad van – mondotta nevetve Budai Ézsaiás –, csak legyen elég börböncéd, küldöm a dohányt, és pedig húsz fontot, mert megéri a tanulság, hogy milyen tudákos állat az ember!

(1899)